

ภาพสะท้อนบางประการจากหัจญ์

﴿ بعض المفاهيم عن الحج ﴾

[ไทย - Thai - ไทลันดี]

มัสลิน มาหะมะ

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสืออิสลาม วิถีแห่งชีวิต

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ بعض المفاهيم عن الحج ﴾

« باللغة التايلاندية »

مزلان محمد

مراجعة: صافي عثمان

المصدر: كتاب الإسلام منهاج الحياة

2010 - 1431

islamhouse.com

ภาพสะท้อนบางประการจากหัจญ์

หัจญ์ คือ การรวมตัวของมนุษยชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่สามารถรวบรวมประชาคมโลกที่ก้าวโพ้นพรมแดนแห่งชาติพันธุ์ ภาษาและวัฒนธรรม มุสลิมทุกคนต้องประกอบพิธีหัจญ์แม้ครั้งเดียวในชีวิต หากมีความสามารถ หัจญ์คือเทศกาลประจำปีระดับนานาชาติที่เชิญชวนและเรียกร้องมนุษยชาติให้หวนรำลึกและฟื้นฟูบรรยากาศแห่งอิมาน การตัดกวาง การยึดมั่นในคำสอน การฝึกฝนความเป็นน้ำหนึ่งเดียว รับทราบ ศึกษาและร่วมแก้ไขวิกฤตปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพและศักดิ์ศรีของอิสลามและมุสลิม

มุสลิมทุกคนจึงใฝ่ฝันที่จะประกอบพิธีหัจญ์และมีใจที่ผูกพันกับ **บัยตุลลอฮ์** (บ้านของอัลลอฮ์ อันหมายถึงอาคาร *กะอฺบะฮ์* ในมัสยิดอัลหะรอมที่มหานครมักกะฮ์) ทุกอณูชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับหัจญ์มับุญ ที่ไม่มีผลตอบแทนใดๆ ที่คู่ควรเว้นแต่สรวงสวรรค์ของอัลลอฮ์เท่านั้น

หัจญ์มับุญจึงแฝงด้วยปรัชญาที่เป็นภาพสะท้อนอันมากมาย ส่วนหนึ่งสรุปได้ดังนี้

1) หัจญ์คือสัญลักษณ์ความเป็นเอกภาพ

เอกภาพด้านการศรัทธา ซึ่งผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์เพียงเพื่ออัลลอฮ์และมุ่งมั่นสืบสาน จริยวัตรของนบีมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม เท่านั้น

เอกภาพด้านการปฏิบัติ ซึ่งผู้ประกอบพิธีหัจญ์ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและเงื่อนไขต่างๆ ของหัจญ์ด้วยรูปแบบที่เหมือนกัน ในช่วงเวลาอันเดียวกัน ณ สถานที่แห่งเดียวกัน ลักษณะการแต่งกายที่เหมือนกัน ภายใต้การนำแห่งต้นแบบของผู้นำคนเดียวกันคือนบีมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม โดยผ่านการอรรถาธิบายของนักวิชาการมุสลิมที่ได้รับการยอมรับ

2) หัจญ์คือภาพสะท้อนแห่งศาสนาสากลของอิสลาม

การก่อร่างของอิสลามได้เริ่มต้นด้วยบรรยากาศแห่งสากล ดังจะเห็นได้จากบรรดาอัครสาวกของท่านศาสนทูตรุ่นแรกที่เป็นเสาหลักแห่งการเผยแผ่อิสลามซึ่งประกอบด้วยอะบูบักร์ที่มาจากตระกูลกูร็อยฮุอาหรับ ศุฮัยบจากกรุงโรม บิลาลทาสผู้เสียสละจากอะบิสซิเนีย ซัลมานผู้ตั้งต้นแสวงหาธรรมจากเปอร์เซีย ตลอดจนชาวอาหรับที่คลั่งไคล้และยึดมั่นในเผ่าพันธุ์วงศ์ตระกูลอิสลามสามารถผนวกรวมผู้คนเหล่านั้นให้อยู่ภายใต้ร่มเงาแห่งอิสลาม และเลื่อมใสศรัทธาคำสอนของนบีมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม ที่กล่าวไว้ความว่า “**ท่านทั้งหลาย จงเป็นบ่าวของอัลลอฮ์ฉันพี่น้องกันเถิด**” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีและมุสลิม)

คลื่นมหาชนที่หลั่งไหลมาจากทั่วทุกสารทิศที่กำลังแห่มาเวียนรอบบัยตุลลอฮ์ ทำให้เรานึกถึงดาวเคราะห์ต่างๆ ในระบบสุริยจักรวาลซึ่งล้วนเป็นบริวารที่โคจรรอบดวงอาทิตย์

ในขณะที่ดวงอาทิตย์ก็เป็นเพียงดาวเคราะห์เพียงดวงหนึ่งในระบบแกแล็กซีอันกว้างไพศาลที่ต้องโคจรตามระบบที่ถูกกำหนดไว้ เช่นเดียวกันกับมนุษย์บนโลกนี้ ที่ต้องโคจรตามระบบของบัยตุลลอฮฺ ไม่ว่าจะเป็นฐานะภาวะวาฟหรือขณะดำรงละหมาดที่มุสลิมทั่วโลกต่างผินหน้าไปยังบัยตุลลอฮฺเป็นประจำอย่างน้อย 5 ครั้งต่อวัน ในขณะที่บัยตุลลอฮฺก็เป็นเพียงสัญลักษณ์หนึ่งซึ่งแสดงถึงความอบอุ่นและศิโรราบภายใต้อำนาจของอัลลอฮฺผู้บริหารสากลจักรวาล

3) **หัจญ์คือการปฏิเสธความเหลื่อมล้ำและวรรณะของมนุษย์**

อิสลามปฏิเสธระบบที่วางมนุษย์บนขั้นบันไดของชนชั้นวรรณะ อิสลามสอนว่าทุกคนไม่มีสิทธิวางก้ำมแสดงตนเหนือคนอื่นเนื่องจากความแตกต่างด้านชาติพันธุ์หรือสีผิว ไม่มีความเหลื่อมล้ำระหว่างยากกับมหาเศรษฐี ชนผิวขาวกับชนผิวดำ นายหรือบ่าวไพร่ เจ้าหน้าที่หรือประชากรราษฎร ทุกคนจะอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกันหมด เมื่อผู้ประกอบพิธีหัจญ์เริ่มตั้งใจอิหฺรอมที่มีกอต (Miqat หมายถึง จุดพรมแดนที่ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องตั้งใจและปฏิบัติตามเงื่อนไขของหัจญ์) โดยการห่มกายด้วยผ้าขาวสองผืน ซึ่งเปรียบเสมือนแม่น้ำลำคลองจำนวนล้านๆ สายที่ไหลบรรจบเข้าสู่มหาสมุทรซึ่งกลายเป็นน้ำทะเลที่มีลักษณะเดียวกันหมด ฉันทัดฉันนั้น ผู้คนที่ลี้ภัยมาจากทั่วทุกสารทิศเป็นจำนวนล้านๆ คน ก็จะกลายเป็นน้ำหนึ่งเดียวกันเมื่อเข้ามาบรรจบ ณ มีกอต(Miqat) เพื่อหลอมรวมเข้าสู่มหาสมุทรแห่งกระบวนการหัจญ์อย่างพร้อมเพรียงกัน

ทุกคนไม่มีสิทธิแอบอ้างความเป็นอภิสิทธิ์ชน เว้นแต่ด้วยการตักวา(การยำเกรงต่ออัลลอฮฺ) เท่านั้น

4) **หัจญ์คือโอกาสให้มุสลิมหวนรำลึกประวัติศาสตร์ความยิ่งใหญ่ของอิสลาม**

ผู้ประกอบพิธีหัจญ์จะได้ประจักษ์ด้วยสายตาถึงแหล่งกำเนิดของอาทิศยฺอ์ยฺแห่งทางนำและรัศมีอิสลามที่ได้เจิดจรัสทั่วสากล ซึ่งจุดประกายโดยนบีมุฮัมมัด คืออัลลิลลอฮฺอะลยฺฮิวะสัลลิม ได้สัมผัสร่องรอยการเสียสละของบรรดาสาวก ตลอดจนหวนรำลึกการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ของสามพ่อแม่ลูก(นบีอิบรอฮีม นบีอิสมาอีลและฮาญูร)ซึ่งกลายเป็นต้นตำรับของการประกอบพิธีหัจญ์ที่มีการสืบสานมาโดยอนุชนรุ่นหลังเป็นเวลานับพันๆ ปี และจะยังคงอยู่จวบจนสิ้นฟ้าแผ่นดิน บรรดาผู้ประกอบพิธีหัจญ์สามารถอ่านตำราเล่มใหญ่นี้ด้วยการพินิจพิเคราะห์จากสถานที่จริง เพื่อนำเป็นบทเรียน เต็มเต็มกำลังใจและข้อเตือนสติตลอดไป

5) **หัจญ์ คือ กระบวนการพัฒนาจิตวิญญาณและขัดเกลาจิตใจ**

ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ได้รับโอกาสพัฒนาและขัดเกลาจิตใจให้สูงส่ง ตัดขาดจากความโกลาหลของโลกดุนยา พวกเขาสวมใส่ผ้าสองผืนที่ไม่มีการเย็บถักปักกรอเย็บ ไม่สามารถแม้กระทั่งใส่น้ำหอมหรือร่วมหลับนอนกับภรรยาของตนเอง ผู้ที่กำลังประกอบพิธีหัจญ์นั้น พวกเขากำลังสลัดทิ้งการใช้ชีวิตอย่างปกติ สูการเป็นบ่าวของอัลลอฮฺที่สำรวม หัวใจที่ยำเกรง ลิ่นที่หมั่นเปล่งเสียงดัลบิยะฮฺ

ดูอาร์ ซิกิริ อ่านอัลกุรอาน เพื่อป่าวประกาศถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ มีจิตใจที่สำรวมและสำนึก
ในความผิดพลาดของตนเอง

บรรยากาศของผู้ประกอบพิธีหัจญ์ที่กำลังเดินสะอีย์ระหว่างเขาเศาะฟาและเขามัรวะฮ์
จำนวน เจ็ดรอบนั้น เป็นการเลี่ยมสอนให้มุสลิมตระหนักว่า ในโลกแห่งความเป็นจริง หากมุสลิม
เดินบนเส้นทางอันเที่ยงตรงควบคู่กับการยึดมั่นธงนำที่ถูกต้องแล้ว มุสลิมจะก้าวสู่หลักชัยและไม่มี
วันหลงทางเป็นอันขาด

เส้นทางอันเที่ยงตรงสำหรับมนุษยชาติคืออิสลาม ในขณะที่ธงนำที่ได้รับการประกัน
ความถูกต้องคือ อัลกุรอานและซุนนะฮ์ ที่ผ่านการอธิบายจากบรรดานักวิชาการมุสลิมที่
ได้รับการยอมรับ

6) หัจญ์ คือ การสัจจรสู้ถนนแห่งอาคิเราะฮ์

ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องออกจากบ้านเกิดเมืองนอนซึ่งจำต้องห่างเหินกับครอบครัว พี่น้อง
ผองเพื่อนและบ้านเกิด เปรียบเสมือนผู้ที่พลาจากโลกดุนยา ซึ่งต้องสูญเสียทุกอย่างแม้แต่คนรัก
ในขณะที่การอาบน้ำ หรือการอาบน้ำละหมาดและการห่มกายด้วยผ้าสองผืน ก็เปรียบเสมือนการ
ห่อหุ้มศพของผู้เสียชีวิตที่ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องดำเนินการให้แก่ตนเองก่อนที่จะให้คนอื่น
ดำเนินการแทนในลักษณะเช่นนี้เมื่อสิ้นชีวิตไป

การรุกฟที่อะเราะซะฮ์ที่ควบคู่กับการรำลึกและดูอาร์ต่อเอกอัลลอฮ์ ก็เสมือนสภาพของ
มนุษย์ที่ถูกฟื้นคืนชีพในวันกิยามะฮ์ที่ทุกคนกลับไปหาอัลลอฮ์โดยอาศัยเสบียงแห่งการยำเกรง
(ตักวา)และการศรัทธา(อีมาน)เท่านั้น มุสลิมได้รับการฝึกฝนให้ยอมรับสภาพของการกลับมา
หาอัลลอฮ์ในขณะที่เขายังมีชีวิตอยู่ ก่อนที่เขาจะกลับสู่อัลลอฮ์อย่างแท้จริงเมื่อสิ้นชีวิตแล้ว

ช่วงเป็นบรรยากาศที่มีความหมายอันลึกซึ้งที่สามารถเตือนสติแก่ผู้มีปัญญาทั้งหลาย

7) หัจญ์คือเวทีภาคปฏิบัติจรรยาบรรณอันสูงส่ง

ตลอดระยะเวลาของการทำหัจญ์ ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องฝึกฝนให้อยู่ในระเบียบวินัย รู้จัก
ควบคุมอารมณ์ เชื้อพึงผู้นำผู้ทรงคุณธรรม บากบั่นต่อสู้กับความยากลำบากและความเหน็ดเหนื่อย
ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ทักทายผู้คนด้วยสลาม ให้อาหาร ใช้น้ำจากที่สุภาพอ่อนโยน การมีมารยาทอัน
สูงส่ง และยับยั้งอารมณ์ตนเองมิให้พลาดพลั้งกระทำการสิ่งต้องห้ามและสิ่งอบายมุขต่างๆ โดยเฉพาะ
การร่วมหลับนอนกับภรรยาและสิ่งทีกระตุ้นอารมณ์ทางเพศการกระทำอบายมุข และการทะเลาะ
เบาะแว้ง ตลอดจนหมั่นกระทำความดีทั้งหลาย ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของหัจญ์มับูรฺ เพื่อนำไป
ปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตยามกลับสู่มาตุภูมิต่อไป

8) ทัศนคติต่อการประยุกต์ใช้ศาสนแห่งสันติภาพ

ผู้ประกอบพิธีหัจญ์คือผู้ใฝ่สันติ เขาไม่สามารถสร้างความเดือดร้อนใดๆไม่ว่าต่อตนเอง ผู้อื่นสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เหล่าสิ่งสรรพสัตว์แม้กระทั่งกิ่งก้านหรือใบไม้เล็กๆ ก็ตาม ช่วงเวลาการทำหัจญ์คือช่วงเวลาแห่งสันติ ในขณะที่มักกะฮ์คือดินแดนและอาณาบริเวณที่สันติสุข ดังนั้นผู้ประกอบพิธีหัจญ์จึงซึมซาบบรรยากาศของสันติภาพทั้งเงื่อนไขแห่งเวลาและสถานที่ เพื่อฝึกฝนให้มุสลิมสร้างความคุ้นเคยในภาคปฏิบัติสู่การประยุกต์ใช้วิถีแห่งสันติในชีวิตจริงต่อไป

สิ่งเหล่านี้คือส่วนหนึ่งของปรัชญาหรือภาพสะท้อนของหัจญ์มีบรฺูร ที่ผู้ประกอบพิธีหัจญ์ต้องศึกษาเรียนรู้และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง รู้จักประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อกลับสู่มาตุภูมิ หากไม่แล้วหัจญ์ก็เป็นเพียงทัศนจักรราคาแพงที่มีการเก็บออมและลงทุนทั้งชีวิต แต่ไม่สามารถเกิดดอกออกผลในชีวิตจริง สังคมมุสลิมก็ตกในวังวนแห่งการบูชาพิธีกรรมและเทศกาลที่ไม่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาใดๆ เลย